

Energisystem
Jenny Ivnerkn.remissvar@regeringskansliet.se
sigrid.persson@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges remissvar angående Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonedbrytande ämnen

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen konstaterar att användningen av den starka växthusgasen svavelhexafluorid (SF₆) ökar i Sverige och det finns idag inte några fullgoda alternativ på isolergas i ställverk i högre spänningsområden (från 130 kV). Om komponenter med SF₆ behöver ersättas och inte fullgoda alternativ finns tillgängliga kan det påverka leveranssäkerheten i elsystemet. Energiföretagen ser positivt på föreslagna förändringar som innebär att administrativa system och rapportering samordnas och att tidigare oklarheter tydliggörs, men vill betona vikten av övergångsbestämmelser vid eventuellt genomförande av föreslagna författningsändringar. Ytterligare synpunkter i urval:

- Att uttrycket “electrical switchgear” mer korrekt bör översättas till “elektriska ställverk”.
- Energiföretagen ser en risk för större mörkertal om köldmedier och värmepumpar och dess utbredningar med den föreslagna ändringen avseende vad som ska rapporteras till tillsynsmyndighet.
- Ansvarig myndighet med adekvata resurser behöver finnas på plats innan bestämmelser träder i kraft.
- Insatser som främjar utbildning och certifiering av kyltekniker välkomnas.
- Energiföretagen är positiva till ett statligt stöd för utbyte av utrustning med fluorerade gaser med hög klimatpåverkan om det finns fullvärdiga alternativ, men anser att en eventuell inkludering i klimatklivet behöver analyseras noggrant så att inte stöd till andra viktiga klimatomställningssatsningar uteblir.

Energiföretagens övergripande kommentarer och synpunkter

Energiföretagen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på skrivelsen *Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen*. Svavelhexafluorid (SF₆) är en stark växthusgas som idag används inom produktion och distribution av el. SF₆ används främst som isolermedium i ställverk och som brytmedium i strömbrytare inom produktion och distribution av el på spänningsnivåer mellan 10 och 400 kV. För lägre spänningar (under 130 kV) finns det idag fullgoda alternativ till SF₆, men för högre spänningar är utbudet av alternativa produkter i dagsläget begränsat. På grund av att det för närvarande görs stora investeringar i Sveriges elnät sker nu en relativt stor ökning av mängden installerad SF₆-gas. Flera leverantörer bedriver en intensiv produktutveckling för att ersätta SF₆, men Energiföretagen vill uttrycka en särskild oro för brist på alternativ till särskild typ av strömbrytare med en integrerad frånskiljarfunktion som är den som används mest i Sverige. En framtida komponentbrist skulle kunna leda till en försämrad leveranssäkerhet för elsystemet. Återgång till äldre teknik är inte tekniskt möjligt.

Energiföretagen är överlag positiva till föreslagna förändringar som syftar till att minimera administration, som att samla uppgiftsinhämtning i färre system, att föreskrifter finns samlade istället för utspridda i på flera olika ställen och att dubbelregleringar tas bort. Det är också positivt att tidigare oklarheter kring ansvar eller omfattning av bestämmelser tydliggörs.

Utfasningen måste vara ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Energiföretagen menar därför att kommande åtgärder för att snabba på utfasningen av f-gaser bör genomgå fördjupade kostnadseffektivitetsanalyser, så att de mest effektiva åtgärderna vidtas.

Naturvårdsverket har valt att avgränsa sig från att ta fram förslag på övergångsbestämmelser till lämnade författningsförslag. Energiföretagen understryker vikten av övergångsbestämmelser som säkerställer en rimlig och kostnadseffektiv utfasning av f-gaser, så att de komponenter och system som utgör störst risk och har mest läckage fasas ut först. Övergångsbestämmelser bör utarbetas i dialog med experter från branschen.

Energiföretagen vill också påpeka att uttrycket "electrical switchgear" i förordningens engelska utgåva har översatts till "elektriska brytare" i den svenska versionen. En mer korrekt översättning är "elektriska ställverk".

Specifika synpunkter och kommentarer på skrivelsen

5.1.2 Läckagekontroller, underrättelse och rapportering till tillsynsmyndighet ska omfatta ämnen enligt bilaga II

Avseende 1.1.7 14§ förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser ("Den som är eller avser att bli operatör av en stationär kyl-, luftkonditionerings- eller värmepumpsutrustning som innehåller minst 14 ton koldioxidekvivalenter för ämnen i bilaga I eller 3 kg av ämnen i bilaga II ska innan installation eller konvertering av sådan utrustning underrätta tillsynsmyndigheten"):

- F-gasrapporteringen avser att styra mot användning av köldmedier med lägre klimatpåverkan (global warming potential, GWP). I realiteten innebär detta att förekomsten av så kallade naturliga köldmedier som propan, ammoniak och koldioxid kommer att öka. Naturliga köldmedier har generellt en högre brännbarhet och giftighet (med undantag för koldioxid) än dagens vanligast förekommande köldmedier. Sannolikt kommer även syntetiska köldmedier (till exempel R1234ze) som F-gasförordningen styr mot att ha dessa nackdelar. Ökad brännbarhet kommer att ställa helt nya krav på brandskydd, vilket kan medföra höga kostnader för ombyggnationer och byte av kringutrustning.
- Idag sker uppföljning och rapportering till kommuner kopplat till förordningens gränsvärden (som beror av anläggningsstorlek) i samband med *Anmälan om värmepumpsanläggning*. En stor del av de anläggningar som tidigare rapporterats kommer därmed inte att rapporteras. Energiföretagen uppmärksammar att gränsvärdena medför ett större mörkertal i användningen av köldmedier och värmepumpar då de inte längre omfattas av rapporteringskrav. Det i sin tur leder till sämre överblick över användningen av köldmedier med mycket hög GWP.
- Syftet med F-gasförordningen att minska mängden utsläpp av växthusgaser och den mängd som installeras på marknaden. Energiföretagen anser att även påfyllning är relevant, då täta system bör premieras liksom att uppmärksamma om det faktiskt finns problem med anläggningar med stora läckage.

5.4.1 Omfördelning av ansvar för tillsyn mellan myndigheter

Naturvårdsverket konstaterar i skrivelsen att tillsyn av elektriska brytare utifrån ett miljöperspektiv inte ryms inom ramen för vare sig Energimyndighetens eller Elsäkerhetsverkets nuvarande uppdrag och att det är upp till Regeringskansliet att avgöra vilken tillsynsmyndighet som är lämplig. Energiföretagen Sverige noterar detta och vill därmed framhålla vikten av att en ansvarig myndighet och resurser som kan vägleda företag som berörs av regleringar finns på plats innan bestämmelser träder i kraft.

5.8.2 F-gaser ska omfattas av Naturvårdsverkets föreskrift om yrkesmässig lagring och behandling av elavfall som omfattas av producentansvar

Energiföretagen stödjer förtydliggörandet om att ansvar för omhändertagande av f-gaser i avfallshanteringen av elektrisk utrustning som omfattas av producentansvar åligger producenten av utrustningen.

8.1 Ett nationellt rapporteringssystem för f-gaser bör införlivas i det kommande systemet för företagens miljörapportering

Energiföretagen Sverige tillstyrker förslaget om att inrapportering av f-gaser införlivas i ett (1) samlat digitalt system för inrapportering av miljödata. Utvecklingen bör göras skyndsamt så att dagens separata system för inrapportering av f-gaser som sker till olika myndigheter idag kan effektiviseras.

9.1 Behov av stöd för att öka antalet certifierade tekniker

Energiföretagen Sverige bekräftar bilden av att det finns ett behov av fler kyltekniker. Insatser som främjar utbildning och certifiering av fler kyltekniker välkomnas.

9.2 Statligt stöd för utbyte av gammal utrustning

Energiföretagen Sverige stödjer tanken med statligt stöd för att kompensera merkostnader för utbyte av utrustning med f-gaser med stor klimatpåverkan i den mån det finns tillgängliga och kostnadseffektiva ersättningsmöjligheter. Stöd bör till exempel kunna utgå för att konvertera från kyl- och värmepumpsutrustningar till fjärrkyla eller fjärrvärme, det vill säga även till ombyggnation av befintlig utrustning. De anläggningar som är i drift i dessa system är ofta mycket stora, binder mycket kapital, och kan ha en livslängd på över 50 år.

Om det statliga stödet som enligt skrivelsens förslag ska belasta klimatklivets budget bör kostnadseffektiviteten i relation till stöd av andra omställningsåtgärder analyseras noggrant så att inte viktiga och långsiktiga satsningar, som till exempel tillvaratagande av spillvärme, trängs undan från möjligheten till statligt stöd.

9.3 Utvidga kväveoxidavgiften till att även omfatta dikväveoxid (lustgas)

Energiföretagen noterar att det i skrivelsen står att det bör utredas om lustgas ska ingå i NO_x-avgiften med argumentet att lustgasutsläpp skulle vara oreglerade idag. Energiföretagen vill invända mot den beskrivningen. Utsläpp av lustgas är i relevanta fall reglerade genom anläggningarnas tillstånd enligt miljöbalken, så viss reglering finns. Energiföretagen kan inte ta ställning till förslaget som sådant i detta tidiga skede, men emotser möjlighet att inkomma med synpunkter vid en eventuell utredning av frågan.

Lina Enskog Broman
Enhetschef, Energiföretagen Sverige